

“Geneivat Da’at – Deception and Fraud”

-Rabbi Meir Schweiger

1) Ibn Ezra – Shemot 20:12

Do not steal....This word also includes a situation of someone who steals the heart of another, as Absalom did.

2) Genesis, Chapter 31

(20) And Jacob stole the heart of Lavan, the Aramean, by not telling him that he was fleeing.....(26) And Lavan said to Jacob: What did you do?! You stole my heart and led my daughters away as captives taken by the sword. (27) Why did you hide [from me] to flee and thus steal me; and you did not tell me [that you were going] – I would have sent you away with song and rejoicing, with a drum and lyre.

3) Tosefta – Bava Kamma (Lieberman edition) 7:8

There are seven types of thieves: The “first” (worst) is the one who “steals the minds of people”- one who urges his friend to be his guest but does not, in his heart, want to invite him; one who excessively offers gifts to his friend, knowing that the latter will not accept them; and one who opens up barrels for another, that were sold to a shopkeeper; and one who reduces the price of measurements; one who lies about weights..... And we furthermore ascribe to him that were he able to “steal the mind of the One on High” – he would do it, for anyone who deceives people is called a thief, as it is written: “And Absalom stole the hearts of the men of Israel” (II Samuel, 15:6).

4) Bach (Tur – Chosen Mishpat, 226)

That implies that only pleading excessively is prohibited. But asking once or twice, out of respect, is not forbidden. And so are we accustomed to do.

5) Mishna – Bava Metzia, Chapter 4

Mishna 10 – Just as there is wronging in buying and selling, so is there wronging in words. One may not say to him: “How much does this item cost? When he has no intent to buy....

Mishna 11 - One may not mix together fruits with fruits, even if both are new, and, it goes without saying, new with old. In truth, with regard to wine, they permitted the mixing of hard with soft because this improves it. The sediment of wine may not be mixed with wine (from another barrel), but he may give him its own sediment. If one’s wine is mixed with water, he may not sell it in the store unless he

1) אבן עזרא – שמות כ:12

לא תגנוב....וזאת המלה גם היא כוללת מי שיגנוב לב אחר כאשר עשה אבשלום.

2) בראשית פרק לא

(כ) וַיִּגְנֹב יַעֲקֹב אֶת לֵב לָבָן הָאַרְמִי עַל בְּלֵי הַגִּיד לוֹ כִּי בָרַח הוּא....: (כו) וַיֹּאמֶר לָבָן לַיַּעֲקֹב מָה עָשִׂיתָ וַתִּגְנֹב אֶת לִבִּי וַתִּנְהַג אֶת בְּנֹתַי פְּשָׁעִיּוֹת חָרֵב: (כז) לָמָּה נִחַבְתָּ אֶת לִבְרַח וַתִּגְנֹב אֹתִי וְלֹא הִגַּדְתָּ לִּי וְאַשְׁלַחְךָ בְּשִׁמְחָה וּבְשָׂרִים בְּתַף וּבְכִנּוּר:

3) תוספתא - בבא קמא (ליברמן)

פרק ז, הלכה ח

שבעה גנבין הן הראשון שכולם גונב דעת הבריות: והמסרב בחבירו לאורחו ואין בלבו לקרותו, והמרבה לו בתקרובת ויודע לו שאינו מקבל, והמפתח לו החביות שמכורות לחנוני, והמעויל במידות, והמשקר במשקלו.... ולא עוד אלא שמעלין עליו שאילו היה יכול לגנוב דעת העליונה - היה גונב שכל הגונב דעת הבריות נקרא גנב שנאמר: “ויוגנב אבשלום את לב אנשי ישראל” (שמואל ב': טו:ו).

4) ב"ח (טור – חושן משפט, רכו)

משמע דוקא בפצרה טובה אסור, אבל אמירה גרידא פעם ושתים מפני הכבוד – אין שם איסור. וכן נוהגים.

5) משנה - בבא מציעא, פרק ד

משנה י - כשם שאונאה במקח וממכר כך אונאה בדברים. לא יאמר לו בכמה חפץ זה והוא אינו רוצה ליקח.....

משנה יא - אין מערבין פירות בפירות, אפילו חדשים בחדשים. ואין צריך לומר חדשים בישינים. באמת בין התירו לערב קשה ברך מפני שהוא משביחו. אין מערבין שמרי יין בין, אבל נותן לו את שמריו. מי שנתערב מים ביינו, לא ימכרנו בחנות אלא אם כן הודיעו. ולא לתגר, אף על

informs the buyer. Nor may he sell it to a merchant, even if he informed him, since the merchant may be deceptive about it. In a place where it is customary to dilute wine with water, they may do so.

6) Hullin (94b)

...Mar Zutra, the son of Rav Nahman, was going from Sikara to Mahoza, while Rava and Rav Safra were going to Sikara. They met each other. Thinking that they had come to meet him, he said: Why did the Rabbis trouble themselves to come so far [to meet me]? Rav Safra replied: We did not know that the Master was coming; but had we known, we would have troubled ourselves even more. Rava said to him: Why did you speak thus to him – you have upset him?! He replied: But we would be deceiving him otherwise. No, he replied, he would be deceiving himself.

7) Jerusalem Talmud – Makkot (2:6)

Abaye said: A scholar must clarify his credentials. If an individual is knowledgeable in one tractate, and he goes to a place in which people want to honor him because they think he knows two tractates, he is required to correct their false impression and tell them: I know only one tractate.

8) Bava Batra (89a)

And from where do we know that we are not to listen to one who says: I will level where it is the practice to heap and reduce the price, or I will heap in a place where the practice is to level and raise the price? It is stated: "A complete and just measure you shall have" (Deuteronomy 25:15).

9) Maimonides

Laws of Attributes (2:6)

It is forbidden for someone to conduct himself with "smooth" and seductive speech. There should not be a discrepancy between one's heart and mouth. Rather his inside should correlate to his outside, so that what is in his heart should be the same as that which is in his mouth. It is forbidden to deceive people, even gentiles. For example, one should not sell to a gentile meat or shoes from a dead animal instead of meat or shoes from a ritually slaughtered animal; nor should one urge his friend to dine with him, knowing that we will refuse; nor increase gifts to him, knowing that he will not accept; nor open barrels of wine for him, which he needs to open to sell, in order to flatter the latter, that he did so for in his honor. And even one word of flattery or deceit is forbidden. Rather one should have true speech, upright spirit and a pure heart.

Laws of Sales (18:1)

It is forbidden to cheat people in business transactions or to deceive them. In this matter, the law is the same towards Jews and Gentiles. If a seller knows that his product is

פי שהודיעו, שאינו אלא לרמות בו. מקום שנהגו להטיל מים בייך – יטילו.

6) חולין (צד:)

...מר זוטרא בריה דרב נחמן הוה קאזיל מסיכרא לבי מחוזא, ורבא ורב ספרא הוו קא אתו לסיכרא. פגעו אהדדי, הוה סבר: לאפיה הוה דקאתו. אמר להו: למה להו לרבנן דטרוח ואתו כולי האי? א"ל רב ספרא: אנן לא הוה ידעינן דקאתי מר. אי הוה ידעינן - טפי הוה טרחינן; א"ל רבא: מ"ט אמרת ליה הכי, דאחלישתייה לדעתיה? א"ל: והא קא מטעינן ליה! איהו הוה דקא מטעי נפשיה.

7) ירושלמי - מכות (ב:ה"ו)

אמר אביי: תלמיד חכם צריך לפרסם את עצמו. היך בר נש דחכם חדא מיכלה, ואזיל לאתר ואינון מייקרין ליה כד הוה חכם תרין מיכלה - צריך לומר לון: חדא מיכלא אנא חכים.

8) בבא בתרא (פט.)

ומנין שאם אמר הריני מוחק במקום שגודשין ולפחות לו מן הדמים, והריני גודש במקום שמוחקין ולהוסיף לו על הדמים, שאין שומעין לו? ת"ל: "איפה שלמה וצדק יהיה לך" (דברים כה:טו).

9) רמב"ם

הלכות דעות (ב : ו)

אסור לאדם להנהיג עצמו בדברי חלקות ופיתוי, ולא יהיה אחד בפה ואחד בלב, אלא תוכו כבדו, והענין שבלב הוא הדבר שבפה. ואסור לגנוב דעת הבריות, ואפילו דעת הנכרי. כיצד? לא ימכור לנכרי בשר נבילה במקום בשר שחטה. ולא מנעל של מתה במקום מנעל של שחטה. ולא יסרהב בחבירו שיאכל אצלו והוא יודע שאינו אוכל. ולא ירבה לו בתקרובת והוא יודע שאינו מקבל. ולא יפתח לו חביות שהוא צריך לפותחן למוכרן כדי לפתותו שבשביל כבודו פתח. וכן כל כיוצא בו. ואפילו מלה אחת של פיתוי ושל גניבת דעת-אסור. אלא שפת אמת ורוח נכון ולב טהור מכל עמל והוות.

הלכות מכירה (יח : א)

אסור לרמות את בני אדם במקח וממכר או לגנוב את דעתם. ואחד

defective, he must inform the buyer. Even deception in words is prohibited.

10) Shulkhan Arukh – Choshen Mishpat (228:6)

It is forbidden to cheat people in business transactions or to deceive them. For example, if one is selling a defective product, he needs to inform the buyer. Even if he is a gentile, one should not sell him a carcass in lieu of kosher meat. And it is even prohibited to deceive people with words, where he pretends to be doing something for the latter's sake. For example, one should not urge his friend to dine with him, knowing that he will refuse.....But if it is something that the recipient should have realized is not being done for his sake, but he fools himself into thinking otherwise, for example, where one meets his friend on the road and the latter thinks that he intended to honor him by coming out to greet him – one does not need to correct the misimpression.

עובד כוכבים ואחד ישראל שוים בדבר זה. היה יודע שיש בממכרו מום - יודיעו ללוקח. ואפילו לגנוב דעת הבריות בדברים - אסור.

10) שולחן ערוך-חושן משפט

סימן רכח : 10

אסור לרמות בני אדם במקח וממכר או לגנוב דעתם. כגון אם יש מום במקחו- צריך להודיעו ללוקח. אף אם הוא עובד כוכבים, לא ימכור לו בשר נבילה בחזקת שחוטתה. ואף לגנוב דעת הבריות בדברים, שמראה שעושה בשבילו, ואינו עושה- אסור. כיצד, לא יסרהב (בחבירו) שיסעוד עמו, והוא יודע שאינו סועד...ואם הוא דבר דאי בעי ליה לאסוקי אדעתיה שאינו עושה בשבילו, ומטעה עצמו שסובר שעושה בשבילו לכבודו, כגון שפגע בחבירו בדרך וסבור זה שיצא לקראתו לכבדו- אין צריך להודיעו.